

URI FERENC

Egy csúrogi asszony élettörténete

7.

Érdekes viszony alakult ki Annus és az unokája között. Mivel Lajos kisebbik fia „édesanyám”-nak nevezte, az unoka is „édesanyám”-nak szólította. Hiába javították ki a családban, hogy „ő neked nagymamád, édesanyád benn van a városban”. Annus tájszólása is különös volt az unoka számára. A törökbecseiek jellemző Szeged környéki „özö” tájszólásban beszélt. Ha valaki véletlenül megtévedt, és utánozta az özésben, akkor megsértődött, csúfolkodásnak vette. Péterke, az unoka, kiskorában sokat volt együtt nagyanyjával, óra é is ragadt a nagyanyja tájszólásából. Ha véletlenül megbotlott a nyelve, akkor szigorúan megdorgálták. Éppen ezért szeretett vele gyerekesen incselkedni: – Gyere, aranyom, önni! – Nem mögyök, már öttem!

Hauser Berta szatócsbolija ott volt a Lazar cár és a Vargáék utcájának a sarkán. Annus mindig oda járt vásárolni, vagy pedig az unokát küldte. Legtöbbször gyufát, sót, petróleumot, ecetet vett. Az unoka megkóstolta Berta minden cukorkáját. Igaz, hogy nem volt nagy választék édességekben. Akadt rózsaszínű promenci- és sárgacukor, fekete vagy medvecukor, de a legjobban a krumplicukor ízlett.

Egy őszi reggel szörnyű hír érkezett Törökbecséről. Egy ember hozta a Gyöngyszigetről. Legelőször a halór házánál járt, és onnan terjedt el a hír: elsüllyedt a törökbecsei csónak minden utasával. Anna később azt is hallotta, hogy a Tiszába fulladt Ilona húga, három árva gyermeket hagyva maga után. Elkeseredésében úgy határozott, hogy Törökbecsére utazik, és megtudja, mi a helyzet, mert kételkedett a hír igazában. Azt feltételezte, hogy nem következett be a tragédia, mert nem kapott táviratot a családtól. Harmadnap elutazott Törökbecsére, és legnagyobb örömére épségben találta kedves hűgát. Az ágy köré telepedtek gyermekei, Pistike, Terézke és a legkisebb, Ilonka. Molnár sógor is nagy szeretettel fogadta a vendéget. Ilona, aki ágyban feküdt, részletesen elmesélte, mi történt azon a szerencsétlen napon, amikor tizenhölgyen ültek a csónakban, habár csak tizen-

kettőnek volt hely: Amikor a Tisza közepére értek, megtelt a csónak vízzel, és fölborult. Szerencsére senki sem fulladt a Tiszába, mindannyian kiúsztak a partra. Csak hát október eleji idő volt, a reggelek már eléggé csipőseknek bizonyultak, a póru járta nagyon átfáztak a jéghideg vízben. Csak egy idősebb férfinak görcsölt be a lába, de a fiatalabbak őt is kihúzták a partra.

V. MIÉRT KELLETT A FIATALOKNAK ÚJVIDÉKRE KÖLTÖZNI

Bár Mátyás iparos volt, ha nyáron nem akadt nagyobb munkája, beállt az aratóbandába valamelyik nagygazdánál. Ha kellett, akkor részt vállalt valamelyik cséplőgépnél is, hogy megkeresse a télirevaló kenyeret a családjának.

A harmincas évek elején igen nehéz volt megélni falun. Érezte a hatását a gazdasági válság. Mátyás akkor úgy határozott, hogy eladja a csúrogi kis családi házukat, és beköltözik Újvidékre.

Még azon a nyáron az újvidéki határban, a kiszácsi országot mellett egy szerb nagygazdánál arattak. Mátyásék magukkal vették a hétéves Péterkét is. Egy nagy, kitakarított istállóban háltak családostul, s csak este ettek főttet, amikor Mariska szalonnát pirított, és a saját készítésű tarhonyát főzte meg vacsorára. A gazdától valamennyi család minden este egy nagy köcsög frissen fejt tejet kapott. Kora hajnalban keltek az aratók, amikor a harmat rászállott a búzaföldekre. Mátyás és a többi kaszás a marokverő párával együtt kitepte tövestül valamennyi búzát, magához szorította jobbról, megsodorta néhányszor, és az volt a kötél, a levágott búzakévet kötötték át vele. Mária egész nap szedte a markot, és dobta a kötélre. A kicsi fia pedig húzta utána a köteleket, amíg ki nem merült a nagy melegtől, és egy kévére rokad.

Nagy Bögge Misának, az unoka „körösztapjá”-nak, a faluban Vargáék utcájában állt a háza, kint a boronyi rétben pedig volt húsz láncc földje és elég csinos tanyája, közel a Holt-Tiszához. A

tanyai istállóban mindig akadt négy-öt fej jösthén, az ólakban pedig húsz-egynéhány ártány hizlalásra. Az udvar tele volt libával, kacával, hisz a Tisza egy kőhajtásnyira folyt. Amikor Misa bejött a faluba, mindig megállt néhány szóra Anna fehér háza előtt. Megkérdezte, hogy van a „köröszgyerök”, majd megitta a ház előtti kútnál a lovait. Azután a kocsis saroglyájából kiemelt egy kisebb kosár almát vagy valamilyen más gyümölcsöt a „köröszgyeröknek”.

Csúrog – a falu központja

Folytatjuk